

Taxa postala
plátó in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, St
Baron L. Po

ROMANIA

LEU-POSTA

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI LAP

Bérmegtett
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Kedd, 1937. szeptember 14.

5698. ÉV. XX. ÉVF.
TISRI 9. 207. SZAM.

A moszkvai rádióleadóállomások hadüzenetet követeltek a kalózkodó hatalmak ellen

Drákói határozatokat hozott a nyoni értekezlet a kalózkodáson ért tengeralattjárók ellen

A Times borulató cikke a végsőkig kiélezett olasz-orosz viszonyról

Abesszinia elismerése fejében Olaszország csatlakozik a nyoni egyezményhez?

Annak ellenére, hogy a nyoni értekezleten sikerült az Olaszország és Németország részvétele nélkül lezajlott tanácskozásokon egységes határozatokat hozni a kalózkodások megtorlására, a külpolitikai, helyesebben: világpolitikai légkör a lehető legsúlyosabb feszültséget mutatja. Litvinov éleshangú, csaknem kihívó hangú beszéde, melyet Nyomban tartott Olaszország ellen, olyan légtörtet teremtett Róma és Moszkva között, mely, mint a Times megjegyzi, bármelyik pillanatban robbanást idézhet elő. A végsőkig kiélezett helyzetre legjellemzőbb a moszkvai leadó-állomásban el-

hangzott egyik — valószínűleg felső helyről sugalmazott — követelés, mely odakonkludál, hogy Szovjetország indítson háborút Olasz- és Németország ellen. Kérdés, hogy ebben a légkörben sikerülni fog-e az angol-francia józanságnak gátat szabni az egyre lázasabb szenvedélyeknek s főleg: a nyoni értekezlet határozat gyakorlati végrehajtásában lesz-e annyi erő és határozottság, hogy a további veszedelmeket elhárítsa? A nyoni értekezletről érkezett híradásaink a következők:

A Földközi tengeri biztonságra vonatkozó nyoni egyezmény számára. Olaszország cserébe az abessziniai olasz birodalom elismerését kéri, mert ha ezt nem éri el, nem csatlakozik az egyezményhez. A Le Populaire annak eshetőségével foglalkozik, hogy esetleg kéri fogják Abesszinia törlesztését a népszövetségi tagállamok közül. Ez csak úgy történhetne meg, ha olyan kérést terjesztenek elő, amely Abessziniának tanácsot adna a biztonságát kéri.

Ankari jelentés szerint jórészt a körökben azt állítják, hogy a török kormány tegnap éjjeli minisztertanácsán elfogadta a nyoni értekezlet eredményeit és bizonyos intézkedéseket is hozott a konferencia határozataival kapcsolatban. Politikai körök és az egész sajtó nagyon elégedett a nyoni határozatokkal és kiemelik azon tényt, hogy Bulgária is olyan álláspontra helyezkedett, mint a Balkán-szövetség államai. Reményüket fejezik ki, hogy ez a tény lépést jelent Bulgáriának a Balkán-szövetségbe való belépése felé.

A spanyol kormány cartagenai ágyú elcsúsztatott és tengeralattjárót

A valenciai kormány közleménye értelmében az aragoni fronton Puebla de Albornotól északnyugatra a kormánycsapatok elfoglalták Horna de Calet és hat kisebb rajtut. Az északi arconalon Mazugo körzetben visszaverték a felkelők támadásait. Leon tartomány nyugati részeiben a felkelők elfoglalták Scuvera de Gordón és Cubillast. Valenciából kapott egyidejű londoni távirat szerint Cartagena kikötője előtt a parti ütegek ismeretlen tengeralattjárót süllyesztettek el. Miután többször rálöttek a felmerült buvárhajóra, az eltűnt a hullámokban. Nemsokára azután nagyobb olajfoltok tüntek fel a tengeren, ami arra utal, hogy a hajó elsüllyedt. A buvárhajó azonososságának megállapítása végett megindult a vizsgálat. A hír megerősítésre szorult.

A Stefani olasz ügynökség jelentése szerint hét spanyol repülőgép, amelyek bizonyos idő óta Pauliában voltak, tegnap orosz pióták vezetése alatt elindultak Katalónia felé.

Irumból jelentik, hogy mintegy 300 Franciaországba menekült baszk visszatért Spanyolországba. Mindannyian Bilbao felé vették útjukat. Ez a második hazatérő baszk csoport.

Roosevelt nagy béketerven dolgozik Washingtoni jelentés szerint, Roosevelt ének Hyde Park-i székhelyén tovább tanulmányozza a nemzetközi helyzet alakulását. Tegnap Norman Davis-el tárgyalt az elnök, aki azután ezeket nyilatkozta: „Nem látok semmi kedvező jelet sem Európában, sem a világ többi részében. Nem akarok még sem jós atokba bocsátkozni, mert nem látok konkrét tényezőket.

A Newyork Herald Tribune ezt a nyilatkozatot úgy magyarázza, hogy az elnök általában béketervezetelen dolgozik, amelyet az összes nemzetek élé terjesztene.

Megkezdődött a nyoni értekezlet határozatainak végrehajtása

Szalóniki jelentés szerint a Malaja angol cirkáló elindult a kikötőből. A hajó fedélzetén tartózkodik a Földközi-tengeri angol flottá ellentengernagya is, aki már a nyoni konferencia értelmében meg is kapta az utasításokat. A hajó Hudrosba, Görögország flotta-bázisához megy, ahol az angol és görög hajóhadak között megbeszélés történik.

A nyoni határozatok hét pontja

Mint Genfből jelentik, a Középtengeri konferencia meghívott államok delegátusai Itália és Németország kivételével, megkötötték a hét pontból álló egyezményt, mely hivatott arra, hogy az európai feszültséget sikeresen levezesse és végét vessen a Középtengeren uralkodó tarthatatlanná vált hajózási bizonytalanságnak. Az egyezménynek, melynek gyors megkötése főleg Anglia és Franciaország érdeme a következő pontjai vannak:

1. A Középtengeri hatalmak kimondják, hogy a spanyol hadviselő felek egyikét sem ismerik el hadviselőnek s ezáltal egyiknek sem engedélyeznek a spanyol vizek kivételével hadijogot.
2. Minden tengeralattjárót azonnal megátámadnak, mely a Középtengeren mutatkozó nem jelzi feltűnő nemzetiségét és nem hajlandó azonnal felvilágosítást adni utjának célja felől.
3. Megtámadják és elsüllyesztik azokat a tengeralattjárókat, melyeket olyan területen érnek, ahol megelőzőleg valamelyik kereskedelmi hajót bántódás érte.
4. Tengeralattjáró a jövőben további intézkedésig csak kisérő hajóval közeledhetik bántatlanul.
5. A nyoni egyezmény aláírói fenntartják maguknak a jogot arra, hogy később kijelölhessék azt az utvonalat, ahol a tengeralattjárók egyedül is közlekedhetnek.
6. Az egyezmény aláírói saját vízterületükön tartózkodó idegen nemzetiségű tengeralattjárót nem fognak megvárni.
7. Kijelölik a Középtengeri hatalmak a kereskedelmi hajók biztos utvonalaát is. Amint a nyoni jelentés mondja, az egyezmény szövegéről informált angol és francia sajtó világtörténelmi jelentőségűnek tartja ezt az egyezményt, mert egy minden pillanatban kitörhető háborút akadályozott meg. A nagy kérdés azonban az, kérdik a vezető sajtóorgánusok, hogy az állandóan informált olasz és német politikai körök mit szólnak hozzá? Az is aggodalomra ad még okot, hogy mi történik akkor, ha valamelyik nagyhatalom cirkálója elsüllyeszti egy másik nagyhatalom tengeralattjáróját?

A francia sajtó meg van elégedve a határozatokkal

Francia diplomáciai körökben és a napilapokban nagy meglepéssel kommentálják a nyoni értekezlet határozatait. A Le Journal Saint Brice tollából többek között megállapítja, hogy a Balkán-egyezmény államainak részvétele kétségtelenül előnyös hatással volt az értekezletre, mert lehetővé tette, hogy a

Földközi tengeri medence keleti része is felügyelet alá kerüljön.

Eddig ugyanis a nyugati medence állott francia és angol felügyelet alatt. A Le Journal többek között azt írja meg, hogy ha Olaszország mégis rászánná magát az értekezleten való részvételre, akkor delegátusának olyan feltételeket szabjanak, hogy elkerüljék Róma visszautasítását. Helyes volna, hogyha a tengeri béke helyreállítása után a nyugati nemzetek összefogása következne. A Le Temps rámutat arra, hogy sajnálatos Litvinov szovjet külügyminiszternek az ülés napján tett kijelentése, de ugyanakkor reményt fejez ki, hogy Olaszország, ez a nagy Földközi-tengeri hatalom, hozzá fog járulni a kollektív biztonság megőrzéséhez.

A Times borulató cikke az európai helyzetéről

Az európai helyzet — írja a Times — ma lehetőleg zavarosabb, mint valaha volt. A középtengeri konferencián elhangzott, bár név nélküli, re azért mégis mindennek csak diplomatikusnak nem nevezhető szovjet vádak és a római visszhang valóságos hadilápotot teremtettek.

A diplomáciai viszony nem szakadt meg még ugyan, az ágyúk sem dörognék, de a nemzetközi politikai viszonyokkal tisztában levők nagyon is jól tudják, hogy egyetlen szikra elég ahhoz, hogy kirobbanjon az újabb háború.

A látszat szinte az, mintha a szemben álló felek most már tényleg kenyértörésre akarnák vinni a dolgot és bajos lenne megállapítani, hogy ezt a kettő közül tulajdonképpen melyik akarja. Ha a római sajtó hangját nézzük, minden mondatából burkol, de világosan sejtetett fenyegetés hangzik ki,

a moszkvai leadó pedig egyenesen háborút követel.

Ismét csak Angliára hárul tehát a feladat, hogy a legjózanabb maradjon és erre az utra kényszerítse Franciaországot is, hogy egyesített erővel akadályozzák meg a jövőtehetetlen katasztrófát, melyért a felelősséget annak idején bizonyára egyik fél sem fogja akarni viselni.

Anglia a nyoni egyezményhez való csatlakozásról tárgyal Olaszországgal?

Mint Párizsból jelentik, Genfben tegnap este azt állították, hogy Olaszország és Anglia között tárgyalások kezdődtek, amelyek hivatva lennének Olaszországot megnyerni

VILÁG TUKRE

Meghívás Franciaországba

Írta: Csehi Gyula

Az üzlet üzlet. Ósrégi mondás ez, begyökeresedett, örökérvényűnek hitt. S mégis úgy tűnik, mintha érvényét veszítette volna; legalább is részlegesen. A nemzeti szocializmus például nem riad vissza attól, hogy üzletet kössön a zsidóval, de nem reflektál arra a pénzre, amit a zsidó turista költene Németországban. Zsidó kereskedő, a lipcsei mintavásárra utazol? Tárt karokkal fogadnak. De ne jusson eszedbe az utazás fáradsalmait Baden Baden-ben vagy az északi tenger partján kipihenni: a hoteltulajdonos talán udvariasan, talán durván, de mindenesetre határozottan tudomásodra hozza, hogy nem fogadhat nem-árját lakói közé.

Mindezt a francia propaganda hivatal egy elegáns füzetet juttatja eszembe: Zsidó emlékek Franciaországban. Védekezünk a meghatottság ellen: elsősorban üzletről van szó. Ugyanaz a hivatal, hasonló kiállításban füzetet ad ki a franciaországi katolikus és protestáns emlékekről. Mégis örömmel kell regisztrálnunk, hogy akad még ország, amelynek a zsidó pénz minden feltétel nélkül kell: akár kliring számlára gépet vásárol, akár pedig szállodákban, vendéglőkben költi el, ahol éppen olyan szívesen fogadják mint a néger vagy a tiszta véru jenkit.

Idegenforgalmi propaganda ez, nem több, de milyen propaganda: az előző arról beszél, hogy a zsidók már jóval a római hódítás előtt lakói voltak a gall földnek s hogy milyen „jelentős szerepet játszanak” abban az országban, amely elsőnek ismerte el őket, egyenlő és szabad polgáraiként. Ezután a francia zsidók történetének vázlatát következik. A zsidók civilizatórikus szerepet töltöttek be a még barbár Európában, amikor a Földközi tenger körül haladó utjukon megtelepedtek Marseilleben, s a tengerparton. Kelet kincseit, üvegét s fűszereit hozták magukkal, de ők terjesztették a keleti gyógyszereket is. A római légiókkal haladtak az ország belseje felé. A gallo-római korokban és a Merovingok alatt semmi sem különböznek máshtitü polgártársaiktól: a földet művelik, hivatalt viselnek, kereskednek. A római birodalom összeomlása után hosszú évszázadokon tartják fenn a birodalom gazdasági rendszerét és ápolják a Földközi tenger kereskedelmének évezredek hagyományait. Majd, a középkor kialakuló hűbériségében, ők is megkapják körülhatárolt szerepüket, a germán törzsek kis királyai „átrétegesítik” zsidóikat: specializálják őket a pénzkereskedelemben és az üzérkedésben. A brosurá megható tapintatossággal siklik el azok fölött az évszázadok fölött, amikor Franciaországban is divatos volt a sárga folt és a zsidók időnként való kiűzése. A 13. század folyamán a zsidó kereskedelem nagy prosperitásnak örvend a zsidó települések az ország összes tartományában fellelhetők. Később, a százéves háborút követő megrázkódtatások, a hosszúság harcok nyomán járó gazdasági romlás, s válságok által előidézett gyűlölség és a lombard kereskedők erőteljes versenye egyaránt gyengítették a francia zsidók pozíciót. A 18. században viszont az elzászi zsidók helyzete javul erősen s nem csoda, hogy éppen ők voltak a zsidó jogok meghatározottabb védelmezői, ahogy Erzsébet-Litharingiában élt és működött az eg. jogusítás egyik legnagyobb hirdetője és első bajnoka: Grégoire abbé, az Embarmesnil plébános.

Az Ancien régime utolsó éveiben, a po-

ek

sok, edők

erezhetik üzleti zve BERNAT ER 29.

ry a Tiencsin-Puken tegnap este 11 óráng közelében lévő

ágok közlik, hogy g körzetében offenalták Yuenpu ne-

énzt hoznak aba

Hivatalos Lap mai napló jelent meg, znygyminisztert 50 t 600 millió névér. Ennek az érték- zlistérmetek fog-

ány" ki- egetőzik egy blicista

Nichifor Crainic is- akít egy évvel eze- b, amelynek meg- iatra" című folyó- e-tűnéstkeítő cik-

egéseinek engedve, antiszemita ligá- ből tárgyalásokat eredményesen be- ber vagyok mind- nacionalista töre- zni. A tárgyalás- az öreg képezte, a), aki szegény, a- kőseinek hiszi ma-

ami megtörtént. azt én eddig nem- a megmondánám, i botfányt robbana- nemzeti botrány." lik, hogy Nichifor- is van tulajdon- sággát.

SPORT

legyőzte

3 (2:2)

mbaton délután- ak le Budapestén- clarugómérkőzést, csapat nyert meg- zés góljait Cseh- lvetve Bodola (3)

áromezer romá- ország minden- utaztak a ma-

szabadalom! Im- A Casanova-ké- sználásával ifju- komig, még a- szenvedő férfi is- Küldjön 7 lej- en díjmentesen- tüneményes ké- lékek állandóan- uesti. Cásuja

Lapkiadó N. B. ron L. Fog 18- 50.

A zsidó távoli

Megza

Cernauti, szeptember... A középiskolai tanár... Valeriu Grecu jele...

Valeriu Grecu jele... hogy a tanterület... a tanárok maros... gyűlésein vetették...

Grecu elutasítja... érvelését. Maga az... megállapítja, hogy...

Az állam szigorú... ezekben az iskolák... 4. A román állam...

Petre Stati tanár... tanítás elidegenedése... csatló területen...

Constantinescu ar... sát kéri, majd jel... után Sterie Diamar...

A palesztinai kormány szigorú megtorlással fenyegeti az arab terroristákat

Shertok nyilatkozata a legutóbbi terror-cselekményekről. A bloudani pánarab konferencia

Tel-Aviv, szept. 13. Mose Shertok, a Jewish Agency politikai osztályának vezetője, beszédet tartott egy tel-avivi népgyűlésen, amelyben a palesztinai helyzettel és a cionizmus jelenlegi problémáival foglalkozott.

„Nem tudjuk — mondotta többek között — ki ölte meg a nyolc arabot, akiket zsidó városok és kolóniák közelében találtak holtan. A sok lehetőség között az is felmerül, hogy ezek az arabok zsidó kezektől estek el. Ha csak egyetlen is zsidó kéznek az áldozata, nyilván és világosan ki kell jelentenünk: meg lehet érteni azokat az érzelmeket, amelyek ilyen tettekre hajtanak zsidó kezeket, de most nem az érzelmeik kérdéséről, hanem egy nép sorsáról van szó. A mi közösségünk súlyos felelősséget hord a válfain az egész néprért és a jövőendő nemzedékért. Ezért nem szabad, hogy elküldösse látásunkat a pillanat heve, amely eltéríthet bennünket a helyes ut vonalától.

1936-ban az önuralom jegyében éltük át az eseményeket. Ez nem jelenti azt, hogy tartózkodtunk minden tevékenységtől. Minden támadás ellenállásra talált, de az önuralom nem engedte meg, hogy bosszút álljunk egy arabon csak azért, mert ő arab.

„Görizzük meg nyugalmunkat“ — Ha most történetesen zsidó kéztől estek el az arabok, ugy az is csak reakció, de idáig nem szabad fajniok a dolgoknak. Távolról sem állik dicsőségünkre, ha az araboknak féltől kell attól, hogy egy zsidó városnegyed uccáin áthaladjanak. Az ilyen tetteket nem lehet egy sorba állítani a Tel-Chaj-i vagy az egykori Jeruzsálem hőstetteivel. A zsidó Palesztinának hősies hagyományai vannak. És ártatlan araboknak megtámadása csak sérti ezeket a hagyományokat. Ezt nem fogjuk megengedni. Bátor nyugalommal kell megőriznünk pozíciónkat és tartózkodnunk kell felelőtlen tettektől.

Shertok egyébként szeptember 8-án hosszús tanácskozást folytatott A. G. Wavell vezérőrnaggyal, a palesztinai angol haderők főparancsnokával, a rend és biztonság fenntartása ügyében.

Sir Arthur Wauchope palesztinai főkor-mányzó repülőgépen elutazott Londonba, ahol két hónapig fog tölteni.

Ujabb jeruzsálemi elemés szerint Mose Shertok repülőgépen Genfbe utazott, a Népszövetség tanácsának ülésére. Elutazása előtt Battershill helyettes főkor-mányzóval folytatott tanácskozást.

Jeruzsálem, szept. 13. A Hadassza-kórházban pénteken kismegvédett Elieser Gerstein rabbi, a Szentfal közelében sebesítették meg arab támadók. Szerdán a Járkon partján, Tel-Aviv mellett, egy zsidó holttestét találtak, akinek személyazonosságát azonban még nem sikerült megállapítani. Ezzel hátra nőtt a tegyjobban kitört arab terror zsidó áldozatainak száma.

hogy a cionizmus és a zsidó állam fekély az arab országok testén, amit el kell távolítani. Visszautasítja azt a vádat, hogy az arabok nem akarnak békét, de a Nyugat nem a jog, hanem az erőszak politikáját űzi a Keleten, és az arabok drasztikus eszközökhöz kénytelenek folyamodni. Hangsúlyozta az angol-arab barátság fontosságát és az arabok háláját fejezte ki Nagybritannia iránt, kijelentette azonban, hogy ha Anglia nem ejti el a cionizmust, nem számíthat az arabok segítségére. Nagy-Britanniának választania kell a zsidók és az arabok között. Ha változatlan ma-

rad az angol politika, az araboknak új szövetségeket kell keresniük jogaik megvédésére. A többi szónokok felhívással fordultak az arab világhoz, hogy nyujtsanak segítséget a palesztinai araboknak, nemzeti harcukban. Az El Mokkatam című damaszkuszi lap értesülése szerint, zsidó részről megfigyelőket küldtek a bloudani konferenciára, akik állandó figyelemmel kísérik a tanácskozáskat. Jeruzsálem, szept. 13. Havas jelenti: A Jezreél völgyében egy órtálló zsidó telepet ma reggel megölték.

A Keren Kayemeth országos lórajgsorsjátéka

Engedélyezve az Állami Sorsjáték által 3094. sz. a. 1937 augusztus 13.

1 sorsjegy ára 50 lej 400 sorsjegy, 240 nyeremény. 1 sorsjegy ára 50 lej

Huzás 1937 október 24-én

Főnyeremények: Egy hatlappás rádió, hajó jegy Palesztinába II. o., egy aranyóra és különböző értékes keramikai és porcellántárgyak, palesztinai díszműtárgyak. Vegyen KKL sorsjegyet és előigéti a fűlvadászást Erec Jiszraelben!

Huszezer német emigráns nyomorog Európában

Neill Malcolm népszövetségi főbiztos jelentése a német menekültek tragikus helyzetéről

Genf, szeptember 13. Sir Malcolm népszövetségi menekültügyi főbiztos jelentést terjesztett a Népszövetség tanácsa elé a németországi emigránsok tragikus helyzetéről. A jelentés többek között a következőket mondja: „Az elmúlt esztendőben ugyan nem került sor tömeges kiutasításokra Németországban, de mindmáig nem sikerült elhelyezni azoknak az emigránsoknak nagyrészt, akik már előbb hagyták el Németországot. A bevándorlási törvények megnehezítik a tengertuli országokba való emigrálást. A legnagyobb akadály azonban ebben a tekintetben az anyagi eszközök hiánya, ezen kivándorlás finanszírozására, különösen a nemzsidó emigránsokat illetően. Egyes országok, különösen Franciaország nagylelkűsége azonban lehetővé tette, hogy sok emigráns önálló

elhelyezkedéshez jusson anélkül, hogy társadalmi segítségre szorulna.

Az elmúlt évben mintegy 16 ezer ember hagyta el Németországot és több, mint 35 ezer él még Németország szomszédállamaiban. A tavalyi 16 ezer kivándorló fele menekültekre talált, de még így is 20 ezer emigráns van Európában, akik a legnagyobb nyomorban tengődnek. A bevándorlási korlátozások olyan helyzetet teremtek, amelyeknek súlyos volta beláthatatlan.

A főbiztos azt javasolja, hogy a Népszövetség nemzetközi értekezletet hívjon össze, általános konvenció létrehozására a német menekültek érdekében. Ezenkívül szoros együttműködést javasol a főbiztos és az érdekelt kormányok, valamint a különböző magán-szervezetek között.

Művészeti lakberendezés

SZÉKELY ÉS RÉTI

BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MUREŞ

TERVEZÉSÉBEN

KIVÁ NATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

hitikai és gazdasági reformok hirdetői mind erőteljesebben követelték a zsidók helyzetének megjavítását s így került a sor az Alkotmányozó gyűlés 1791 szeptember 21-i határozatára: „visszavonjuk az összes fenntartásokat, kivételeket és jogfosztásokat, ami eddig a zsidó egyéneket sújtották és megadjuk nekik a jogot, hogy polgári esküt tessenek.

„Nem kutatjuk itten azokat a „fenntartásokat“, amik ezt a magasztos határozatot kísérték s melyek elég hosszú és tekervényes uton, a Napoleon által 1807-ben összehívott Nagy Szandhedrinon s a modern vallás-törvényeken keresztül a zsidók teljes egyenjogusításához: az első zsidó miniszterhez, az államilag fizetett zsidó paphoz, a zsidó egyetemi tanárokhöz vezettek.

Nem hivatkozunk arra, hogy ebben a műben Franciaországot a saját, jól felfogott, érdeke is vezette, hiszen, hogy egyetlen példával éljünk az Alliance Israélite Universelle, amely a keleti zsidóságot támogatja, francia iskoláinak hálózataival a Levanteon legalább annyit tett a francia kultúra kisugárzásáért, mint — a jezsuita hittérítők serege. Már pedig, a hittérítő atya és a zsidó tanító mögött mindenütt megjelent a katona és a gyarmatosító hivatalnok is.

Mindegy. Ami bennünket érdekel, az a kölcsönös szolgálat, amit Franciaország a zsidóságnak és a zsidóság Franciaországnak tett s tehet. Franciaország állandó fejlődése, presztízisének növekedése, kulturájának hódító ereje bizonyítja a közkeletű fajelmélet csődjét: ez a kevert véri ország, amely tudatosan vesz fel új, sokszor kezdetleges faji elemeket lakói közé, amely teljes jogú polgáraiként ismeri el a néget, az indokínait és a zsidót, megtartja azt az elsőrangú szerepet, amit játszott. Az idegenforgalmi hivatal propagandafüzete felsorolja Franciaország zsidó látványait. A Cité szigetének a 6. század óta bizonyított zsidó települését, a rue des Rosiers „uj“ gettóját, amelynek kezdetei a 12. századba nyulnak vissza, a modern zsinagógákat s a Louvre palesztinai termét, a nemzeti könyvtár héber érmeit a Cluny-muzeum Rothschild gyűjteményét. A zsidó intézmények felsorolása, címmel és pontos adatokkal különösen hasznos lehet minden zsidó érdeklődésű kiránduló számára.

Majd a vidék kerül sorra: Lotharingia. Lunnévile: Grégoire abbé 1931-ben felállított szobra, Erckmann műemléke, aki munkatársával Chatriannal együtt elzászi elbeszéléseiben olyan rokonszenvesen ábrázolta zsidó honfitársait is, s aki „L'ami Fritz“ című regényében halhatatlan és népszerű figurává tette Dávid Eichel rabbinus alakját. Strassburg gazdag emlékeket őriz muzeumaiban a középkori zsidó életről. Dél-Franciaország néhány történelmi értékű zsidó templommal díszeskedhet, főképpen Avignonban, Carpentrasban és Cavailonban. Narbonne gazdag római muzeumban latinnyelvű tábla emlékezik meg arról a három zsidó fiatal emberről, akiket Egican király parancsára végeztek ki. Csak a tábla egyik sarkába bujtattott néhány héber betű s a hét-águ gyertyatartó mutatja, hogy a kezdődő középkor és a germán barbárság első zsidó áldozatainak emlékével állunk szemben.

„A francia liberálisizmus itten említett évszázados történelmére hivatkozva joggal állíthatjuk, hogy nemcsak a francia zsidók tartoznak hálával hazájuknak, hanem Franciaország az egész zsidóság há-lájára is számíthat“ — mondja a füzet szerzője. Jellegzetesen francia megnyilvánulás: a legmagasabb eszmék és a közvetlen földi érdek egyesülése. De nem hatástalan a meghívásnak ez a módja. Szívesen megyünk abba az országba, amely ilymódon nem csak, mint embereket, hanem mint zsidókat is meghív bennünket. Rójuk le tehát „há-lánkat“ és látogassuk meg, ha tehetjük, az emberi jogok, az emancipáció, a jó bor, a szellemiség és a népfrent szülőházját: Franciaországot.

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyváradon

str. N. Iorga (volt Zöldfa ucc) 19. Országszerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. ארטה כשר

A zsidó tanároknak a tantestületből való eltávolítását követelték a középiskolai tanárok csernovici kongresszusán

Megzavarták a demokrata tanárok felszólalásait. Az erdélyi tanárok erőlesen tiltakoztak a nacionalizálási javaslat keresztülvitele ellen

Cernanji, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) A középiskolai tanárok kongresszusa napok óta ülészik Csernovicban. Az utolsó napon Valeriu Grecu a középiskolai tantestület nacionalizálásáról nyújtott be jelentést, amely természetesen a zsidó tanárok veszedelméről érvelt. Szenvedélyes és jellemző vita után a kongresszus határozati javaslatot fogadott el, mely tövénnyel intézkedéseket követel a kisebbségi, főleg a zsidó tanárok ellen.

A zsidók nem asszimilálhatók
Valeriu Grecu jelentésében elmondotta, hogy a tantestület nacionalizálásának kérdését a tanárok marosvásárhelyi és temesvári gyűlésein vetették fel. Most már eljött az ideje annak, hogy a viták teréről a tettekre lépjenek. A középiskolai tanárok feladata a nép vezető osztályának kinevelése, egyszerűen tehát a nemzeti nevelés. A kisebbségek, különösképpen a zsidók, nem szakadhatnak el saját nemzetüktől és önthetik fel ösztint és teljes egészében a román nép természetét. Igaz, hogy a kisebbségek lojális állampolgárok lehetnek, de nekünk románokra van szükségünk. A tanár, aki egy új kultusz papja, nem lehet más, csak született román. Ilyen módon lehetséges megakadályozni heterogén elemeknek, zsidóknak és kisebbségeknek a tanári karba való behatolását? Az egyetlen megoldás: tövénnyel emelni azt az elvet, hogy az állami iskolák tanárai csak vérbeli románok lehetnek.

Grecu elutasítja egyeseknek ez ellen emelt érvelését. Maga az alkotmány első pontjában megállapítja, hogy a román állam nemzeti jellegű, egységes és fel nem osztható. Ezt a jellegét csak a közélet négy erődítménye tudja biztosítani: az egyház, a hadsereg, az igazságszolgáltatás és az iskola. Így tehát egyetlen kisebbségnek és különösen zsidóknak sem volna megengedhető, hogy ezekben a testületnek a tagja legyen és ez különösen áll a zsidóknak, akikről bebizonyosodott, hogy nem asszimilálhatók. Ennek eredményeként a zsidók a következőket követeli:

1. Állami tanár csak vérbeli román lehet.
 2. A jelenlegi kisebbségi, különösképpen pedig a zsidó tanárokat haladéktalanul nyugdíjazzák.
 3. A jövőben a kisebbségek és zsidók csak saját felekezeti és kisebbségi iskolákban lehetnek tanárok.
 4. Az állam szigorú ellenőrzést gyakorol ezekben az iskolákban.
 5. A román állam egész területén a nemzeti tantárgyakat, tehát a román nyelvet, történelmet, Románia földrajzát és a jogot csak vérbeli román tanárok adhatják elő.
- Grecu végül felszólította a nemzeti nevelésügyi minisztériumot, haladéktalanul léptesse életbe ezeket az intézkedéseket

Petre Stati tanár rámutat arra, hogy a tanítás elidegenedése fájdalmas realitás. A csatolt területeken és különösen Beszarábiában az idegen zsidó elem többségbe került az iskolákban és megváltoztatja e tartományok igazi képét. Hasonló szelemben szólt fel Petre Toma, majd Miliuti nagyszabású tanár is, aki azt állítja, hogy az erdélyi iskolákat elzárólták a bukovinai zsidó tanárok. Zoborovszki kisenevi tanár rámutat arra, hogy az egész tantestület magáévá teszi az iskolák nacionalizálásának eszméjét, de ennek módozatai felől a testületben különböző vélemények ütköznek össze. A kisenevi körzetnek az a véleménye, hogy a román iskola megtöretését nem mások elnyomásával és jogfosztásával kell elérni. A nacionalizálás a román elem támogatásával, irányításával és kedvező fejlődési körülmények közé való emelésével érhető el. Ez állami feladat és a lelkiismeretes állami vezetés meg tudja oldani ezt a kérdést látja, főleg a jogfosztások és provokálások nélkül. Ha másként járna el, a tantestület túllépne hatáskörét és bizonyos agitátorok eszközévé válnék.

A jogfosztás ellen

Constantinescu aradi tanár a vita bezárását kéri, majd jelentéktelen felszólalások után Sterie Diamandi iasi tanár emelkedik szólásra és kifejti, hogy Grecu jelentését csak az alkotmánnyal ellentmondó törvénnyel lehet megvalósítani. Az országban nem lehet kétféle állampolgári kategóriát felállítani. A szónok helyesli a kisebbségek privilégiumainak megszüntetését, de nem azon jogok megsemmisítése által, amelyeket az alkotmány nyújt. Nem lehet ellentétbe kerülni azokkal a szerződésekkel, amelyek Nagy-Romániát megteremtették. Románia a szerződések sért-

hetetlenségén áll. Ezeknek értelmében a kisebbségeknek bizonyos jogaik vannak, melyeket mi nem érinthetünk. Azt még megértjük, hogy a magyarok és a bolgárok akarják a szerződések revízióját, mi azonban ezt nem akarhatjuk.

A szónokot a szélsőjobboldali tanárok gyakran félbeszakítják. A demokrata tanárok követelik, hogy engedjék Diamandit beszélni, ami tumultus idéz elő. Majd újra Diamandi beszél és kijelenti, hogy Németországnak az az érdeke, hogy szétrombolják a szerződéseket, melyek határainkat garantálják. A közbeszóla Toma csernovici tanár szerint a határokat csak erőteljes hadsereg védheti meg. Erre Savin tanár válaszolt és azt mondta, hogy Németországnak hatalmas hadserege volt és mégis legyőzték.

Diamandi nehezen fejezi be beszédét és tör-

vényes módozatokat kér az iskolák nacionalizálásának elérésére fölösleges elnyomások és anélkül, hogy jogi érveket adnánk ellenségeink kezébe.

„Nem vagyok ukrán, hanem cuzista!”

Dragos kolozsvári tanár a kolozsvári tagozat nevében fejezi ki sajnálatát a gyűlésen használt metódusok ellen, melyekkel értékes tanárok felszólalásait akadályozták meg. Nagy derűtséget kelt, amikor Husatiuc tanár emelkedik szólásra és azt állítja, hogy a bukovinaiak megkülönböztették a zsidókat a keresztény kisebbségektől. Savin tanár ugyanis azt állítja, hogy a szónok nem román, hanem ukrán.

— Nem vagyok ukrán — válaszolja Husatiuc nagy derűtség közben —, hanem cuzista.

Kis gyűjtemény a Curentul és a Porunca Vremii zsidó-ankétjáról

Urechea és Sofronia kolozsvári professzorok a zsidóveszedelemtől. Gruia bukaresti magántanár „vérségi államot” hirdet

Bucuresti, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) A Curentul és a Porunca Vremii zsidó-ankétjain az utóbi napokban több ismert személyiség szólalt meg. Minden napnak megvan a maga meglepetése: egyre többen sorakoznak a hamis antiszemitizmus zászlaja alá olyanok, akik még nem is oly régen liberális elveket hangoztatnak. A Porunca Vremii hasábjain megszólal többek között dr. C. A. Urechea egyetemi tanár, a kolozsvári elmeegógyintézet igazgatója.

Urechea professzor kifejti azon nézetét, hogy az ország vezetői az intellektuelek. Ha tehát az intellektuális foglalkozási ágakban megengedik a zsidóság hegemóniáját, az ország nem lesz többé román. Az orvostudomány iránt a zsidók nagyon érdeklődnek. A kolozsvári egyetem orvosi fakultásán a jelentkezőknek néha több, mint a fele zsidó. Ha a románok el-
tűrik, hogy a zsidók ilyen nagy számban özönljenek a szabadfoglalkozások felé, az összes ilyen foglalkozási ágakban a zsidók jutnak többségbe.

A zsidók szeretik Romániát

— Románia a harmadik zsidók által legsűrűbben lakott országa a világnak. Sokkal inkább létezik tehát a zsidókérdés, mint például Franciaországban vagy Angliában, ahol a zsidók száma viszonylag csekély. Ennek ellenére már a francia orvosok körében is felvetődik a zsidókérdés. Most törvényesen igyekeznek a zsidó orvosok letelepedését megakadályozni. Az utóbbi időben csak 60 Romániából kivándorolt zsidó orvos nyitott rendelőt Franciaországban.

— Meg kell tehát oldani a kérdést, anélkül, hogy félnénk, mit fognak külföldön szólni hozzá. E munka a mi belső ügyünk. A zsidók nagyon szeretnek Romániában élni, mert ennek az országnak a népe passzív és toleráns. Emellett a korrupt hatóságok, a rosszul fizetett, megvesztegethető tisztviselők türik a zsidók kivándorlását is. Szégyenletes, hogy a politikai pártok a zsidó szavazatok után futkosnak és hogy román vezetőférfiak együtt ülnek zsidókkal részvénytársaságok igazgatóságaiban. Tantiemekkel szurják ki a szemüket és fedezik a zsidók tömegtelen hasznát. Szó sincs róla, mintha a

zsidók nélkülözhetetlenek volnának. Békés eszközökkel, a zsidók által előzölött foglalkozási ágakból való eltávolítással, kell a zsidókat Románia elhagyására kényszeríteni.

A gazdasági kiegyensúlyozatlanság veszélye

George Sofronia kolozsvári egyetemi tanár a nemzetközi szerződésekkel foglalkozik, melyek a háború után elismerték a népek önrendelkezési jogát. Ez a jog a nemzetek elsőbbségét is biztosítja az általa elfoglalt területen. Ilyen szempontból nézve a román lakosságnak joga van elsőbbségre, az élet minden vonatkozásában. A zsidók a gazdasági kiegyensúlyozatlanság veszélyét jelentik Romániában. Ugyanez a helyzet Lengyelországban is, ahol a kisebbségi és zsidó-kérdés az állam legfőbb problémájává nőtt és éppen ezért az állam a sokféle nemzetközi szerződéssel rákényszerített kisebbségi jogokat a Népszövetség 15. ülészakán fel is mondotta. Sofronie szükségesnek tartja a román elem támogatását és a zsidó kivándorlás előmozdítását. Szükségesnek tartja az állam csatlakozását mindazokhoz a nemzetközi akciókhoz, amelyek a zsidókérdés megoldását célozzák. Így támogatni kell a zsidóság palesztinai aspirációt is. Feltesszi a kérdést, vajon miért nem nyitják meg a kivándorlási lehetőséget Dél-Amerikában a zsidók számára?

A továbbiakban különösképpen tartja Sofronie, hogy éppen a zsidóultra országokat kötelezték nemzetközi erővel bizonyos jogok megadására és főleg azt tartja igazságtalannak, hogy a békétárgyalások során kötelezték Romániát a régi királyságban élő zsidók egyenjogúsítására. Ugy tudja, hogy Romániában több, mint másfélmillió zsidó él és szükségesnek tartja a zsidók állampolgárságának revízióját.

Agarbiceanu kolozsvári esperes, aki most Vaida hive, megállapítja, hogy a zsidó állam nem jöhet létre, mert a zsidó nép képtelen államszervezésre. A zsidókérdést gyakorlatilag kell megoldani, mert nemzeti veszedelmet jelent a románságra. Felsorolja Bukovinát, Moldovát, és Máramarost, ahol a zsidók a falvakig is eljutottak és elzsidósították azokat. A románok számára nincs szükség antiszemita

A hatásos fogpép!
Egészséges fogak: **ODOLO**

Husatiuc ezután a magániskolák megszüntetését kérte.
Braftianu csernovici tanár szemébe mondja Husatiucnak, hogy egy csernovici magániskolában adja elő a filozófiát.
Grigore Cotlaru, a galati tantestület elnöke, meggyőző szónoklatot tartott az alkotmányos rend megőrzése mellett és kéri a kisebbségi iskolák államosítását. A vita lezárása előtt Dragos tanár az erdélyi tanárok nevében tiltakozott az egyik szónok azon állítása ellen, hogy a békeszerződések nem tennének már érvényben. A békeszerződések érvényesek és azokat meg kell védeni.
A vita rendkívül izgalmas hangulatban ért véget.

eszmékre és propagandára sem, mert a nép önfenntartási ösztöne önmagában lazadzik az elidegenedés ellen. Ezért hisz benne, hogy a zsidókérdést megoldják Romániában.

Gazdasági vonatkozásban a zsidók jelenléte katasztrofális. A kereskedelem, az ipar és a tőke Romániában 80 százalékban kisebbségek, különösképpen a zsidók kezében van. Ők tehát az ország igazi urai, mert az ipar és a tőke az ő kezükben van. A román lakosság nyomoruságosan dolgozik és munkájának gyümölcse a zsidók zsebébe vándorol. Amellett a zsidók romboló elemet képeznek, a visszalételek 80 százaléka zsidók részéről történik, a korruptiót a zsidók csinálják és ők a bolsevizmus ágensei. Rokonszenveznek az összes kisebbségekkel, különösen a magyarokkal. Bomlasztó elemek. Ez mindig is így volt, még a régi időkben sem tudott egy nép nagyobb mennyiségű zsidót elviselni. Ezért a zsidókérdést államilag kell megoldani, nem kell törődni nemzetközi megfontolásokkal. Zsidó állam sohasem lesz, mert ez a zsidóságnak a bibliában is megjövendölt sorsa. A zsidókérdés megoldásának lehetősége csak az összes nemzeti erők egybefogásával lehetséges.

A vérségi állam

Majdnem ugyanilyen szellemű a Frontul Nationala Ostasesc nyilatkozata is. Uj hangot visz I. V. Gruia bukaresti egyetemi magántanár nyilatkozata a vitába, aki a modern fajelmélet képviselője. Miután meglehetősen száraz nemzetközi jogi eszme-futtatásba bocsátkozik, megállapítja, hogy elsősorban a különböző foglalkozási ágakat kell nacionalizálni. Megállapítja, hogy az államot alkotó nép vezető eszméje a vérségi gondolat kell, hogy legyen. Felsőjogokat egy államban csak a vér törvénye alapján lehet elismerni. Gyengeséget jelent az egy nemzedék számára, amely túri azoknak a vezetését, akik nem a vér törvénye szerint kormányoznak. Azoknak, akiket nem a tiszta vér köt a románsághoz, nincs joguk vezetésre az állam életében.

Diákok, szülők előnye: LEPAGE

KÖVETELJEN KIZÁROLAGOSAN OLLA GUM...

SPORT

A bajnoki szezon első nagy meglepetése: a Vulturii megverte a Ripensiat

Otthonában kikapott a NAC, Phönix és Olimpia

Antiszemita tüntetés, majd verekedésé fajult a Haggibbor - KAC futballmérkőzés

Cluj, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) A teljes izumenel beindult Nemzeti Bajnokság első fordulójának legnagyobb meglepetését a lugosi Vulturii nyújtotta: legyőzte a többszörös bajnok Ripensia együttesét. A forduló másik meglepetése, hogy a fiatal elemekből összetevődő Universitatea csapata 6:2 arányban győzte le a bucaresti Juventus legénységét. A NAC otthonában kapott ki a Rapidól, míg a Victoria csak döntetlent ért el Brailában Platko Ferenc csapatával, a DUG-gal szemben.

A Nemzeti Bajnokság A, B) és C) küzdelméről az alábbi tudósításaink számolnak be:

Universitatea—Juventus 6:2 (5:0)

Cluj, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) A mérkőzésre kevés számú néző volt kíváncsi. A fiatal elemekből álló egyetemi együttes meglepően friss, lendületes és helyenként látványos futballt játszott. Erre annál is inkább meg volt a lehetősége, mert a Juventus — különösen az első félidőben — töle eddig nem látott egészen gyenge játékot mutatott. Különösen a védelem volt annyira gyenge formában, hogy az egyetemi csapat akár a duplájára emelhetné volna — kis szerencséjével — góljai számát. A második félidőben a Juventus sikerültebb felállással kísérletezett, az immár eldől mérkőzés sorsát azonban már nem fordíthatta meg. A mérkőzés góllait Draga (4), Truta és Dávid, illetve Oana és Zainescu rugták.

Lugoj, Vulturii—Ripensia 3:2 (0:1). Biró: P. Kroner. 2000 néző. A Bindea nélküli kiálló Ripensia veresége a forduló nagy meglepetése. Góllövők sorrendje: Schwartz, Slovatzky, Popescu, Spirea, Sepi.

Braila, Victoria—DUG 2:2 (2:0). Biró: Xifando. 2000 néző. A három tartalékkal kiálló kolozsvári csapat kitűnően játszott és az első félidőben Cornea és Cocuban góljaival már 2:0-ra vezetett. A második félidőben azonban

a DUG Weisz tizenegyesével és Oprea góljaival egyenlített. A Victoria kedden Bucuresztiben a Rapiddal játszik barátságos mérkőzést.

Satuma^{re}, Unirea Tricolor—Olimpia 4:0 (1:0).

B^{asov}, ACFR—Crisana 5:0 (1:0). Biró: E. Kroner.

O^{adea}, Rapid—NAC 2:1 (1:1). Biró: dr. Russu. 3000 néző. Góllövők: Auer és Pacuraru, illetve Szaniszló.

Pet^{osani}, AMTE—JUL 2:1 (0:1).

Arad, Gloria—Sp. Studentesc 3:0 (2:0).

B^{alama^{re}}, Kinizsi—Phönix 2:0 (2:0). Biró: Constantinescu. Szerencsés győzelem. Góllövők: Szilárd és Thierjung.

Nemzeti Bajnokság B)

Első csoport

Bucuresti, Telefon Club—Craiovan 4:0 (1:0).

Ploesti, Tricolor—Fr. Romana 10:0 (6:0).

Radauti, HLA—Makkabi 3:2 (3:1).

Constanța, Victoria—DVA 7:1 (2:1).

Chisinau, Sporting—Jahn 7:1 (3:1).

Galați, A Gloria CFR—Textila mérkőzés a katonai ünnepségek miatt elmaradt.

Második csoport

T^{argu-Mures}, Mures—Unirea MW 10:0 (3:0).

Timisoara, CAMT—HTV 9:1 (7:0).

Sibiu, Tricolor—Soimii 4:4 (3:0).

Craiova, Rovine Grivița—UDR 3:1 (1:1).

Oradea, Törekvés—CFR Piski 3:1 (1:0).

Carai, Victoria—Prahova Ploesti 5:2 (1:1).

Nemzeti Bajnokság C)

Bist^{rița}, SS Bistrița—ASSU 7:0 (5:0).

Sighet, Maramures—Electrica 1:0 (1:0).

Satuma^{re}, Barcochba—Osana 4:1 (1:0).

Timisoara, Banatul—USA 3:0 (1:0), Galvani—CFR 0:0.

C^{ajova}, Munkács—CS Lonea 3:3 (1:1).

Brad, Mica—Metallo 2:2 (2:0).

T^{g-Mures}, NSE Nagyszeben—Monopol 2:2 (1:1).

Kerületi bajnokság

Botrányba fulladt a Haggibbor—KAC labdarugómérkőzés

Cluj, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) Kolozsvár sporttörténetében nem egyszer fordult elő, hogy a Kolozsvári Atlétikai Club sportolói a sportszerűségtől távolálló módon ellenséges érzelmeket nyilvánítottak a Haggibborral szemben. Az azonban, ami vasárnap reggel a sporttelepen történt, páratlanul áll a két egyesület közötti sportkapcsolatok történetében.

A kerületi bajnokság keretében reggel 8 órára a kispályára a Haggibbor—KAC mérkőzés volt kitűzve. A mérkőzésen az eredeti program szerint a KAC második csapatának kellett volna játszania. Minthogy azonban az egyesület nem tudott komplett második csapatot kiállítani, a bajnoki pontokról a Haggibbor javára lemondott és teljes első csapatát állította ki, amelyben Szaniszló III is szerepelt. A mérkőzésre a KAC játékosai széleskörű előkészületeket tettek. A pályára való kivonulás alkalmával a KAC kapusa, a vezetők hallgatára, a következőket ajánlotta játékosársai figyelmébe:

— Aztán fiuk, nyíjtok a zsidókat!

A mérkőzés amugyis feszült atmoszféráját csak fokozta, hogy a Haggibbor alaposan megszorította ellenfelét, sőt Kaufmann révén a vezetést is megszerezte. A vezetőgól után egymást követték a Haggibbor-játékosai eleni durvaságok — a közönség biztatásaitól és inzultusaitól kísérve. Különösen Szaniszló III járt ebben elől, akit sorozatos brutalitásaiért a játékvezető ki is állított. Állandó zsidózás és a legdurvább szitkok közepette sikerült a KAC-nak kiegyenlíteni, mire a derék KAC-isták verni, rugdosni kezdték a Haggibbor fiatalabb játékosait. Bár Radulescu határbíró igazolta egyes KAC-játékosok sorozatos durvaságait, a játékvezető csak szabadrugást ítelt a Haggibbor javára. Közben a Haggibbor intézője beszaladt az összegyűjtött Schmilovits (Haggibbor) segítségére, mire a KAC-játékosok és a közönség egy része a legsúlyosabb sértésekkel halmozta el. Verekedés fejlődött ki, amelyben a közönség is részt vett és a játékot folytatni nem lehetett többé.

Az eset nemcsak a Haggibbor központi vezetőségét, de az illetékes fórumokat is foglalkoztatni fogja.

CFR—KMSC 4:0 (2:0). Barátságos. Echo—Universitatea B) 7:3 (3:2), Victoria B)—Vasöntöde 4:2 (3:0), Napoca—Avram Iancu 4:1 (3:0). Az Unirea—Reuniunea mérkőzés előbbi meg nem jelenése miatt elmaradt.

A KAC nyerte a Haggibbor Kupa teniszversenyt

A versenyben a Haggibbor második lett

Cluj, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor által pár évvel ezelőtt alapított és minden évben kiírt teniszkupa idei versenyt tegnap befejezték és azt a legjobb formában levő KAC csapata nyerte. A versenyen az összes kolozsvári egyesületek résztvettek. A Tenisz Club azonban Pusztay hathónapos szövégi felfüggesztése miatt visszalépett. A mindvégig érdekes és izgalmas verseny eredményei a következők:

KAC—Universitatea 6:1, KAC—Victoria 7:0, Haggibbor—Universitatea 6:1, Haggibbor—Victoria 7:0, TC—Victoria 6:1, Victoria—Universitatea 3:3, KAC—Haggibbor 4:3.

A KAC és Haggibbor döntőmérkőzéseinek részletes eredményei:

Erdős Lily H.—Gábor Dóra KAC w. o. Swhartz Klári H.—Lám Lily KAC 0:6, 6:3, 10:8, dr Farkas Ernő KAC—Radó György Hag. 6:2, 11:9, Benedek KAC—Weisz M. Hag. 6:0, 6:0, Brandusa KAC—Simon II Hag. 6:0, 6:0, dr Farkas—Benedek KAC—Radó—Weisz Hag. 6:3, 9:11, 6:3, Erdős—Radó Hag.—dr Farkas—Lám w. o.

A verseny után Radó György a Haggibbor nevében átnyújtotta dr Szabó Miklósnak, a KAC elnökének a Haggibbor remekkivitelű, hatalmas ezüst vandorteniszkupáját.

Románia második lett a Balkán atlétikai tornán

Bucu^{esti}, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) Huszonöt ezer néző előtt bonyolították le tegnap a Balkán atlétikai verseny utolsó versenynapját, amelyen Románia újabb két értékes bajnokságot szerzett. Eredmények:

Maratoni futás: Kiriakidis görög 3 óra 22 perc. A versenyen huszonketten indultak, a célba azonban csak tizenhárman érkeztek. Rudugrás: Thanos görög 390 cm. Súlylökés: Gurau román 14.31. 5000 méter: Arvanitis görög 14:54.5. Hármasmugrás: Mikács jugoszláv 14 méter 3 cm. 400 m: Iordache román 49.1! Román és Balkán rekord. Görög diszkosz: Syllas görög 39.83 cm. 110 m gát: Mantikas görög 15.2. 4x100 m: Görögország 42.1 mp.

A nemzetek pontversenyének végeredménye a következő:

1. Görögország 120 p. (12 győzelem).
2. Románia 104 p. (6 győzelem).
3. Jugoszlávia 69 p. (4 győzelem).
4. Törökország 26 p.
5. Bulgária 11 pont.

Külföldi eredmények

Ferencváros—Lazio 4:2 (1:1)

Budapestről jelentik: Huszonöt ezer néző előtt játszották a Közép-Európa Kupa küzdelem első döntőjét, amelyet a budapesti csapat nyert meg 4:2 (1:1) arányban.

A magyar Nemzeti Bajnokság^{ot} játszott mérkőzések eredményei a következők: Ujpest—Elektromos 5:0, Nemzeti—Szürketaxi 3:2, Törekvés—Szeged 5:1, Kispeszt—Bocskai 5:1, Phöbus—ETO 4:0.

KÖZGAZDASÁG

Növekednek az állami bevételek

Az állami bevételek lényeges emelkedéséről számol be a pénzügyminiszter és legutóbbi jelentéséből kitűnik, hogy azok nemcsak a költségvetési előirányzatot lépik túl, hanem rekord számokat érnek el.

A folyó év július-augusztus hónapjaiban, melyek mindenkor a pénzügyi év legyengébb hónapjai voltak, a bevételek, vámok, illetékek és fogyasztási adók nélkül 3.58 eredményeztek. Az emelkedés a múlt év hasonló időszakával szemben cca 14 százalék. Az őszi hónapokban a kormány ezen bevételek jelentékeny emelkedését várja.

A bélyeg- és illetékbevételekre vonatkozólag április-július hó adatai állanak rendelkezésünkre, melyekből látjuk, hogy a bevételek itt is meghaladják a költségvetési tételleket és jelentékenyen magasabbak a múlt év hasonló időszakának bevételeinél.

A bélyeg és illetékbevételek 1937 április-július havában 905.648.415 lejt tesznek ki, 866.664.000 költségvetési előirányzattal szemben és meghaladják 188.580.403 lejjel a múlt év hasonló időszakának bevételeit.

A kormány az állami bevételek ezen emelkedését a gazdasági válság megszüntével indokolja. Gazdasági életünk egyes jelenségei kétségtelenül igazolják, hogy a válság tetőpontját túlha adtuk s kereskedelmi mérlegünk is az év első felében kedvező eredményre zárult. A gazdasági enyhülés okainak kutatása épp oly tág tere vezetne, mint a válság végleges soha meg nem állapított okai vizsgálata és így meddő volna e tere lépni, de tagadhatatlan tény, hogy a körülmények, melyek a válság leküzdésére vezettek, oly általános drágulást idéztek elő, mely főképp az elsősorú szükségleti cikkekben mutatkozik és mely drágulásban az állam gazdasági és pénzügyi politikájának nagy szerepe van.

Midőn az állam bevételeinek emelkedését és

a költségvetés örvedetes kiegyensúlyozottságát hangsúlyozza, nem mulaszthatja el a drágaságra is rámutatni, mely a kis emberek létét veszélyezteti.

(Sch. R.)

Rövid üzleti hírek

A drága pe^{rköltségek} és illetékek miatt a bíróságokhoz kisebb összegű perek alig érkeznek. A hitelezők inkább veszni hagyják kisebb összegű követeléseiket, minthogy a magas perköltségek újabb befektetését vállalják. Minthogy az 5000 lejen aluli pereknél a költségek nincsenek arányosan meghatározva, gyakran előfordul, hogy a költségek többszörösen meghaladják a tőkekövetelést. Most az a terv merült fel, hogy mozgalmat indítanak az 5000 lejen aluli perek illetékeinek és költségeinek arányosítására megállapítása, valamint annak érdekében, hogy az 1000 lejen aluli pereknél ezen költségeket fix összegben állapítsák meg.

— Ha gyomrát elrontotta, azonnal igyék egy pohár természetes „Ferenc József” keserű vizet, mert ez az emésztőcsatorna tartalmát gyorsan feloldja és biztosan levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét fokozza és friss közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

Nemrégiben tartották árjelést a clujai Regina Maria leánygimnázium építési munkálataira 3.800.000 lei költségvetési előiránnyal. Azonban ez az újabb árjelés sem vezetett eredményre, mivel az ajánlattevők most is felülírt árat kértek, viszont a gimnázium vezetője arra hivatkozik, hogy nem áll módjában át lépni a költségvetési kereteket. Így tehát ezt az árjelést is megsemmisítették.

APRÓHIRDETÉSEK

Eladó jókarban levő ecetgyári berendezés, borkészítéshez való 8, egyenként 4000 literes kád, valamint 2000 hektoliter fahordó. Ajánlatokat Káhnán ziarist Sighet címre.

Hölgyfodrászatban perlekt férfi vagy nő munkaszerőt keresek azonnalra, havi fix 2500 lejtől, ugyanakkor manikűrözöt havi 2000 lejtől és szép mellékereset. Stöckel coafor Sighet.

Tö^{vényileg} védett közszükségleti cikk bevezetésére megyénkenti képviselőket keresünk. Italszakmában jártasok előnyben. Ajánlatokat „Garancia” jelge alatt a kiadóhivatal továbbít.

30 éves volt tisztviselőnő elmenne házatónőnek idősebb magános izr. uriemberhez 8 éves gyermekkel, vidékre is, vagy magános nőhöz társalkodónőnek. Teljes című leveleket a kiadóba „Hűségese” jelgérére.

Jobb zsidónő, akit bejárónővel egy kisebb háztartást elvégezne, fizetési igényekkel írjon. Deutsch Jakabné, Timisoara, II. Str. Daciilor 25. szám.

Butorozott szobát keresek két egyetemi hallgató részére közeli az egyetemhez. Címeket kérek Schwarz Kató Arad, Str. Col. Paulian 11.

Mielőtt női és gyermekkabát, ruha és kalap szükségletét beszerezne, látogassa meg a legolcsóbb árúruhákat JÚNO női konfekcióruházat. Főpostával szemben, Regele Ferdinand 25. Economia öt havi részlet.

Elveszett vasárnap délelőtt az új zsidó temetőben egy „Doxa” női aranyóra karókövevel. Becsületos megtaláló illő jutalomban részesül Kincs (Asconia) ruhaüzletben Piata Mihai Viteazul 6.

Czur-Salom parcella eladó. Reflektánsok irjanak „Erdemes” jelgére a kiadóba.

Saját termései máramarosi nemes fajalmú 7 leivel kilogrammonként ab Sighet, csomagolás és fuvar költség saját árbán, szállít 60—70 kilós ládákbán kívánt szortimentben előleg és utánvét mellett Fuchs Eduard Sighet.

Inzestráre kötvények, valamint küll- és beföldi sorsolással egybekötött értékpapírok ellenőrzési irodája Sighet, Auerbach Béla.

Eladó borkészítési készítéshez teljes felszerelés: 5 drb. kesztyűvárrógép, 16 drb. francia gyártmányú caliber férfi és női kesztyűhő, 2 drb. nagy vasprés, 1 drb. tölgyfa szabásasztal, 1 drb. dűlirőző ívgeplap, 2 drb. dűlirőző kés, stb. 5000 lejtől. Katz A. Targu-Mures, Str. Eminescu 34.

Az antropológia a fajelméletre „Az a találat párizs

Cluj, szeptember 13. Vasárnap Kolozsvári resti nemzetközi antropológia miniszter és lamint Pittard prof. tem világhírű antropológia állomáson ünnepélyes Európa antropológia akiket tehetséges elkeserültek románia között Európa külföldi talányok, idősebb berek szines csoportban a kerek kongresszusban.

A ritka vendéges trisabb figurája kétfesszor, akinek nevét tudományos felkészültségével és világhírű te. Az ünnepélyes rosháza előtt vele, nyosan leghivatott gattink a fajelmélet kérdéséről, korunk problémáiról. Magabizoru homlokára bős és arcát övező b. jellegzetes külsejű szor számára, aki reméltséggel áll r.

— Mi a véleményed a véleményed domány és a fajelmegymással?

Szelidtekinetű fekomorul, két kezét emeli és mintha a tömeget akarná meg. — Nem-nem, hol elképesztőbb tudomteóriáról és tisztadanki, aki becsületropológia tudományelmélet a politika tudományhoz. Nesen más tiszta faj. — A tudomány tisztja fajokról és. — Ismétlem tiszlehet. A fajelmélet pontból állja megmagyarázat, de m. hogy a politikábanben alkalmazták, és. Rosszszeműnak, ha a külföldi vesztik a fajokkat nyelvcsaládok, de mintahogyan abszlasztottságot hird.

— A németek faji és hagyomány. hogy tudományos sem ejtheti a tiszta mingyárt a porosz nem is németek, h detülkörül szóló kutat finn-ugor ereketük godtan elmondhatj pában olyan orszápek élének.

— Hogyan lehet ségtelenül nagy te a fajelmélet szolgál tiszta faj létezését.

Pittard professz szeme újból elkom nyugtalanul az ég.

Iskolakö LEPA

Welmann Jenő (Cluj)

Értelmiségi találkozó?

Válasz dr. Berner Mórnak

Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában megjelent dr. Berner Mór hozzászólása az értelmiségi találkozó kérdésével kapcsolatosan. Cikkében arra a végső konklúzióra jut, hogy erre a találkozóra semmi szükség sincsen.

Mert — mondja a cikk — mindazok a célkitűzések, amelyeknek a szolgálatába a találkozó „állítólág” állani kíván, rég meg vannak fogalmazva a legkülönbözőbb szervezetek programjaiban, elsősorban a Cionista Szervezetében és a Zsidó Pártban. Mi szükség tehát egy új szervezetre? Tessék a fenti két szervezetben beszélni mindarról, amit most az értelmiségi találkozó elé vinni akarnak és tessék azon célok érdekében a szervezeteken belül dolgozni.

Különbö is — mondja a cikk a továbbiakban — betörnek most a zsidó közéletbe olyan elemek, akik attól eddig egészen távol állottak és máris kezdeményeznek, az élre állanak; nem egészen világos, miért csinálják és miért pont most csinálják, de mindenesetre rájuk férne egy kis szerénység.

Berner dr. cikke alapvető tévedésekből indul ki, ezeket szeretném válaszomban megvilágítani azzal az objektivitással, amelyre, tagadhatatlanul Berner dr. is törekszik.

Lényegében Berner dr. cikke alapján a kérdést így kell feltennünk: mi a helye a zsidóság nemcionista rétegének a zsidó közéletben? milyen szerepet kell betölteniük és milyen keretekben?

Egy kis visszatekintés a közelmúlt két kiemelkedő eseményére helyes választ fog adni erre a kérdésre, anélkül, hogy bővebb elméleti okfejtésekre kellene bocsátkozni.

1936. augusztus 8—16 között ülésezett Genfben az első Zsidó Világkongresszus. Kiemelem, hogy zsidó, nem cionista világkongresszus volt. Dr. Stephen S. Wise, dr. Nachum Goldmann, Julian Mack és még nagyon sok kiemelkedő zsidó személyiség négy éven keresztül keservesen fáradozott, hogy ezt a Zsidó Világkongresszust létrehozza. A felsorolt urak nem az én egyéni értékelésem alapján „kiemelkedő személyiségek”, hanem a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency megfelelőteljesebb posztján szereztek nevüknek nemes veretét.

Miért tartották dr. Nachum Goldmanék szükségesnek, hogy akkor, amikor adva van egy 40 éves multra visszatekintő Cionista Világszervezet és Cionista Világkongresszus, létrehozzanak egy nem cionista, hanem Zsidó Világkongresszust? És miért kellett erről a nemcionista főrumról a galuti önvédelem szükségét kihangsúlyozni és miért kellett ott, nem pedig a Cionista Világkongresszuson ennek az önvédelemnek a módjait megrajzolni.

Azért, mert azok a cionista vezető férfiak, akik — hogy Berner dr. szavaival éljek — népnékek minden problémájával, legyen az galuti vagy erעי, egyforma szeretettel és lelkiismerettel foglalkoznak, nem merevedtek meg szervezeti kizárólagosságban, összpontosított szervezeti tevékenységük mellett megőrizték a minden politikusnak oly nélkülözhetetlen rugalmasságot és hajlékonyságot.

Nem papíron megszóvegezett formulákból, hanem az élet realitásaiból indultak ki. A realitás pedig az, hogy a Cionista Világszervezet — hogy a félreértést elkerüljem, külön kihangsúlyozom: nem a cionisták, hanem a szervezet, mint olyan — kifejezetten Palesztina-centrikus. A cionista ideológiához hozzátartozik a galuti zsidó önvédelem is, de a Cionista Szervezet nem tekinti magát keretnek ezen önvédelem megszervezésére. Ha tehát vannak galuti zsidó problémák, azok galuti zsidó kereteket kívánnak.

Ha valaki azonban úgy vélné, hogy az, ami világviszonylatban áll nem egészen alkalmazható, vagy alkalmazandó Erdélyben, úgy emlékeztetni kívánom, hogy ez a vita Romániában, de különösen Erdélyben már szintén eldőlt, évekkel ezelőtt. Eldőlt, akkor, amidőn ugyancsak a cionizmus élen

álló férfiak megalakították a Zsidó Pártot, tehát a romániai zsidóság politikai és társadalmi önvédelmének a feladatát kivonták a cionista szervezet hatóköréből.

Mind a két esetben komoly realpolitikai megfontolás játszott szerepet. És pedig az a tény, hogy bizonyos rétegek a cionizmussal szemben nem pozitív beállítottságúak — melőzzük az okok vizsgálatát —, míg a népi alapon való galuti célkitűzésekkel szemben igen. A galuti program tehát az a sik, amelyen a cionista és a nemcionista találkozhatott, az egység jegyében. Ennek az egységnek a kerete világviszonylatban a Zsidó Világkongresszus, erdélyi viszonylatban pedig a Zsidó Párt.

Ezek a kész történelmi precedensek világossá teszik, hogy a mi galuti, tehát romániai, illetve erdélyi zsidó célkitűzéseink megvalósítása érdekében együtt kell haladnunk cionistáknak és nemcionistáknak a teljes egység jegyében, anélkül, hogy a cionizmus kérdésében bármelyik fél is fel kellene adja álláspontját. Világos továbbá, hogy ennek az együttműködésnek a kerete tartományi viszonylatban semmiesetre sem lehet a Cionista Szervezet.

Felvet azonban Berner dr. egy másik lehetőséget: ha már nem a cionista szövetségben belül, miért nem a Zsidó Pártban akarnak dolgozni az újonnan jött urak?

Ez a kérdés, amely teljes jóhiszeműséggel van feltéve, a helyzet nemismeréséből fakad. Mert a helyzet az, hogy ezek az „újonnan jövek” idestova két éve dolgoznak a Zsidó Pártban, vállalva a többiekkel a fentvázolt egység jegyében.

Ha viszont ez a helyzet — kérdezhetik sokan — akkor éppen indokolt az ellenvetés: miért nem inkább tartományi zsidópárti kongresszust készítenek elő és miért inkább értelmiségi találkozót?

Ezzel a kérdéssel eljuttunk az értelmiségi találkozó lényegéhez.

Az értelmiségi találkozó kezdeményezésétől függetlenül a bucaresti országos kongresszuson a párt tartományi vezetőségének illetékes tényezői valóban hangoztatták egy ősszel megtartandó tartományi kongresszus szükségét, amelyet valószínűleg idejében le is fognak folytatni. Az „újonnan jöttek” sok munkával és idővel fognak áldozni ennek a kongresszusnak a sikere érdekében, mert tudatában vannak azon ténynek, hogy csak a párt keretében van lehetősége a nagyvonalú és komoly tömegszervező munkának.

Azonban éppen ennek a munkának az alátámasztására van különösen szükség az értelmiségi tömörítésére. Mert ez a réteg minden társadalmi és kulturális megmozdulásnak igen jelentős tényezője. Ennek a rétegnek a szerepe, hogy felkészültségével, széles látókörével, világos áttekintésével biztosítsa bármely mozgalom helyes vonalvezetését és óvja a kapkodás görbétől. Az értelmiségnek kell hoznia a távlati értékelést és fel kell tárnia a pillanatnyi adottságokon túlmenő összefüggéseket. Az értelmiségi réteg a mindennapi küzdelemhez szükséges szívósságot nem mindig a saját sorsának a sanyarúságából meríti, hanem szerzett, magasabb öntudatból. Ez az öntudat ad neki kitartást, hogy küzdjön a küzdőkkel, de azon felül kötelessége, hogy tanuljon és tanítson.

És a tervezett értelmiségi találkozóknak éppen az lesz a feladata, hogy megteremtse Erdély minden vidékén élő, minden pártállású értelmiségek között az intellektuális együttműködés lehetőségeit. A megalkotandó tanulmányi körök határozatán keresztül az általános jelszavak komoly munkatervévé kell, hogy kimélyüljenek és kollektív munkának kell végigáramoljon egész Erdély zsidóságán. Nem új tervezetet akar teremteni a találkozó, hanem tudományos vértetét akarja kikövecsolni ahhoz a harchoz, amely a régi életképes keretekben fog folyni.

Ugyanazok az elemek ott lesznek a Párt-

DIÁK JELSZÓ: JÓ ÉS OLCSÓ LEPAGE

ban, a hitközségekben és mindazon szervezetekben, ahol Berner dr. ur látni szeretné őket. Mert valóban ott vannak a zsidó önvédelemnek elmentálóképes bástyái. De ottani működésük éppen azért lesz eredményes, mert abból a kulturmozgalomból, amelyet az értelmiségi találkozó megindít komolyabb áttekintést, nagyobb felkészültséget fognak magukkal vinni. (Szervek ezek, amelyek egymást támogatják. Ami az egyik helyen elvont tudományosságunk fog látszani, az a másik szervben teté fog érní.

Ami pedig ezeknek az „újonnan jöttek”-nek tulzott előretörését illeti. Először is, hogy a találkozóknál maradnak: bizony nem is az újonnan jötteknek kizárólagos kezdeményezése ez. Már az indításkor szorosan együttműködtek a különböző árnyalatok, az egység már az első körlevelet kibocsátók névsorában is kifejezésre jutott és még szorosabbá fog válni a további együttműködés során.

Az egész előretörés egyébként merő illúzió. Nem történt itt több, mint ami két különböző kémiai vegyület érintkezésénél történni szokott. A kettőjük találkozásából szabaddul fel az a hő, amelyet a tudomány szaknyelvén energiának neveznek. Uj emberek új energiákat hoztak. Már eddig is láthatóan meg-

Szabó Imre legújabb munkája

Erdély zsidói

I. rész.

tamudisták — chaszidok — cionisták
Cluj zsidói a város kultúrájában.

A napokban megjelenik!

Minden zsidó családnál nélkülözhetetlen.

termékenyítették a zsidó közéletet és — mélelem — még jobban fogják a jövőben. Ugy hisszük, hogy merész lendület fog ebből a találkozásból megszületni és azok, akik ott állottak ennek a folyamatnak az elején szerényen, de mégis büszkén fognak arra a szerepre rámutatni, amelyet ez a megmozdulás a zsidó közéletben betöltött.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

A bor ünnepi diszelőadásával indul pénteken a színházi évad

Cluj, szept. 13. E hét péntek estéjén Gárdonyi Géza örökbecsű darabjával A bor című cigányzenés, énekes, táncos farsangi történettel nyitja meg a színház az idei szezonot. Őles falragaszok tudatják a színházi év megindulását s a megnyitó előadás darabjánál örömmel tapasztalható, hogy a társulat régi ki próbált, kitűnő erői mellett a színház újonnan szerződött valamennyi tagja résztvesz a megnyitó előadásban. Szabados Árpád, mint a darab rendezője mutatkozik be A bor előad-

sával, a főszerepeket pedig Erényi Böske, Fényes Alice, Harmath Jolán, Tompa Sándor, Tóth Elek, Csóka József, Deésy Jenő, Nagy István, Lantos Béla, Mészáros Béla és a prózai együttes többi tagjai játsszák.

Két hét óta tartanak már a próbák A bor-ból s a gondos jóelőzetanul előadás szép kiállítás és fentebb említett nagyszerű szereposztás biztosítékai a várható sikernek. Harom egymutáni estén pénteken, szombaton és vasárnap kerül színre A bor.

Óriási az érdeklődés a színház irodalmi bérlete iránt

Múlt heti számainkban jeleztük, hogy a színház alkalmat akarván adni a kultúrsummas, de szegényebb néposztály számára is, hogy állandó helyet biztosíthasson magának a színház előadásaira, úgynevezett irodalmi bérletet hirdetett, amely 16 előadásra szól s négy részletben fizethető. Hallatlanul olcsó ez az irodalmi bérlet. Negyven százalékkal olcsóbb, mint a napi árak és a bérlet keretében világhírű és európai hírók művei kerülnek előadásra.

Az irodalmi bérlet jegyeinek árai a követ-

A SZÍNHÁZ HETI MÚSORA:
Szeptember 17-én pénteken este fél 9 órakor: Megnyitó diszelőadás. I. Unnepi nyitány. Előadja a színház zenekara. Vezényel: Stefanidesz József. II. Magyar dalok. Elő adja: Solymosán Magda. III. A Bor. (Gárdonyi Géza cigányzenés, énekes farsangi története. Premier bérlet 1. sz.)

Szombat délután 5 órakor: Házasság mutyiban. (Jenei-Kóbor-Schreiber nagysikerű operettjének első olcsó helyáras előadása.)

Este 9 órakor: A bor. (Másodsor. Rendés bérlet 1. szám. Irodalmi bérlet 1. sz.)

Vasárnap délután 3 órakor: Meseáruház (Olcsó helyárasokkal.)

Délután 6 órakor: Illatszertár.

Este 9 órakor: A bor. (Diszelőadás E. G. E. gazdanapjának tiszteletére. Előadás előtt a Ref. Földész Bethlen Gábor Dalkör, a Ref. Földész Bocskaí Dalkör és a Hídelvei Ref. Földész Dalkör népdalszvitet, népdal egyveleget és a földészek dalaát adják elő.)

Hétfő fél 9 órakor: A romantikus asszony. (Szántó Armand, Szécsén Mihály és Carlo de Friez nagysikerű operetteje. Rendező: Gróf László. Vezényel: Schreiber Alajos. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Csóka József, Csengeri Aladár és a színház új vokál kvartettje. Premier bérlet 2. sz.)

Kedden és a következő napokon: A romantikus asszony.

ROYAL MOZGÓ MÚSORA.
Holnap, szerdán a szenzációs slágersorozat folytatása: Nick, a gentleman detektív. Főszereplők: Myrna Loy, William Powell és Asta a csodakutya. Monopol Metro Goldwyn film. Előtte új Fox journal.

Ma, kedden utoljára: Öngyűsága inasa. Jean Harlow, Robert Taylor.

MUNKÁJ MOZGÓ MÚSORA:
Kedden, szerdán 3, -6 és 9 órakor: I. Pikkoló kisasszony. Zenés vígjáték. Fősz.: Dolly Haas és Hans Junkermann. II. Charanga. Gyönyörű spanyol operett. Fősz.: Jack Buchanan és Lili Damita. III. Szines Micsi Maus.

Csütörtökön, pénteken és vasárnap: I. Barnum cirkusz. II. Modern házastárs.

Szombaton, szeptember 18-án nincs előadás.

אחרינוים ציא בעקימען בייא ר' יוסף וואהל אים
ב'ה"מ וואהל משה
Str. F. David 11.

Mérnök! Gyár! Orvos!

Minden német (25% reduktó!), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól. Cluj. Jelezve mely szakma érdekli.

25 éven szenedett

Mintha nem is

25 évvel ezelőtt reumatikus fájdalmak szabdódt és végül mozogni. Mégis alatti levelet és meg meg fájdalmaitól: „Ezelőtt 25 évvel dalmaikat éreztem. Néhány évvel később fordult és lumbago mind gyakoribbak, és esőpálmán mind tudtam kar imat pohár vizet sem tud 12 hónappal vásárolni achent és amikor elfele megtelepedésben volt r állapíthatam meg. U és amikor ezzel is véjeseu eltiitek és azó T. R.

Ha láthatná a mik kristályait, amelyek nál megértene, miért hetetlen fájdalmaikat kristályok éles hegy oldja azokat. Kapható gyógyszer hákban. Nagy üveg

HEIL HITLER!

Vészes szórakodás a rendszer gyalázása egy embert, aki a 10 szá/ni és a nagy pá galmában tévedésből „Heil Hitler!” köszö

MI TÖRTÉNT A SZÍJÁVAL?

Telefonjéent már, hogy Szigeten f lönböző feyrintézetel fegyenek. Telefonvo ban tévesen azt közö rakob az idegyógyin a lázadást, holott a v szigeti fogház elmebe lönített osztályán vo amely hatalmas csőd ház környékén. Az i sával kapcsolatosan í igazgató nyilatkozott ban. A börtönök és f vezése folytán a bu geti fogházakban kü be idegbeteg rakob r nak a második emel gyengeelméjű rakob munkálatok még ne és a már Szigetre sz ideiglenesen az itte gyógyintézetben hely itt már nagy tulzso újabb rabszállítmány ten a fogházban hely cellákban. Az elműl beteg rab érkezett, a vel teljesen nyugodt közös cellában helye gelre azonban az ő két férfi tagján kité kezdtek, össztörve gyait és az ablakív ták a járókelőket a ordítóást meghallot bok, akik mintegy k hálast, aminek a bű tetek végett, elküld beteg rakobát. Az id különben most már lándóan nyugtalanít ságot. Tekintettel a ban minimális összeg zására, Szigeten tá meg, hogy a gyám tül több táplálékot elhelyezett fegyenek

„AMICUS” DI

200 old. félvászonkő értékes tartalom, pl. előj. tört., irod., tud. Nyelvveltség. Dr. gijája. Hadházy: Rom sági adatai. Európa időtáblázat. Latin sz atomrombolás. Algel (Márk). Sport (Horo (bélyegben is) portó Cluj.

UJ KELET Legújabb hírek

Véres verekedéssel végződött Tighinában a Macabi futballmérkőzése

A vonaton támadták meg a zsidó futballistákat

Tighina, szeptember 14. A labdarugó-bajnokság keretében tegnap az itteni „Traian” sportegylet futballcsapata játszott a chisineui Makkabival. A mérkőzésen hatalmas botrány tört ki, amit szélsőséges elemek robbantottak ki. A meccset be sem lehetett fejezni, a Makkabi pedig vonatra ült. Felszállt a vonatra mintegy 40 fiatal ember is, akik az első állomáson leállították a vonatot és valóságos harcra keveredtek a zsidó labdarúgókkal. Az

ütközetnek 25 sebesültje van, akiket egy ellenkező irányból jövő vonatra ültettek és visszazárást követően a tighinai kórházba. A rendőrség 15 letartóztatást eszközölt. A Traian sportegylet vezetői ma délelőtt ülést tartottak, amelyen elítélő hangon nyilatkoztak az incidensről, sőt több vezetőségi tag azonnal beadta lemondását. Állítólag maga a polgármester is, aki az egyesület elnöke, le akar mondani. A zsidó lakosság körében óriási az izgalom.

Decemberben lesznek az új parlamenti választások?

A Viitorul cáfolja a liberális kormányzás meghosszabbításáról szóló miniszteri nyilatkozatokat

Bucuresti, szeptember 14. Iamandi és Franasovici minisztereknek a liberális kormányzás meghosszabbításáról szóló egybehangzó nyilatkozatait a Viitorul mai számában élénken cáfolja. A lap szerint a nyilatkozatokról szóló hírek nem egybehangzóan kitalálásoknak. Az Adeverul egyébként úgy tudja, hogy kormánykörök meggyőződése szerint decemberben fog sor kerülni az új parla-

menti választásokra. Egyelőre a hivatalos lapban megjelent a dekrétum, mely az ostromállapotot újabb hathónapi időtartamra meghosszabbítja.

Inculet helyettes miniszterelnök tegnap autón Valeni de Munteba utazott és Iorga professzorral hosszasan tárgyalt. Állítólag különleges megbízatása volt Tatarescu részéről.

Borzalmas katasztrófa a mamaiai repülőtéren

Ötven méter magasságból lezuhant egy Potez-gép. Három repülőtszázad tagja meghalt

Bucuresti, szeptember 13. Constantától 13 kilométerre ma délelőtt 11 órakor borzalmas repülőszerecsényesség történt. A mamaiai repülőállomásról délelőtt gyakorlatozás végett felszállt az 54. számú Potez-típusú gép, Bira őrnagy vezetésével. Alig ért ötven méter magasságba, midőn robbanás hallatszott és a repülőgép orral villámgyorsan a földre zuhant. Romjai alól Alimanescu őrnagyot, Bal-

taneanu hadnagyot és Negoiescu oktató szakaszvezetőt holtan emelték ki. Bira őrnagy, Hritcan és Penescu rádiótszázad koponyaalapú törést szenvedtek. Súlyos állapotban szanatóriumba vitték őket kórházba.

A vizsgálat megállapításai szerint a pilóta váratlan mozdulattal ki akart kerülni egy alulról irányított fiktív léghárító tüzet, midőn a gép felborult és lezuhant.

Holnap, szerdán a ROYAL slágermozgó folytatja szennációs slágersorozatát:

Nick a gentleman detektív

Izgalmas filmretek, amely mindenkit lebilincsel. Főszerepekben: MYRNA LOY, WILLIAM POWEL és ASTA a csodakutya. Monopol Metro Goldwyn film. Előtte új Fox journal.

Ma, kedden utoljára: „Nagysága inasa, JEAN HARLOW és ROBERT TAYLOR.

Moszkva megüzeni a háborút Japánnak?

Nankingban is a háboru megüzenését követelik

Ma már egy hónapja mult, hogy a japán-kínai viszály kitört és a viszály alakulásából kitűnik, hogy a japán hadvezetőség alábecsülte a kínai csapatok ellenállását. A japán katonai tevékenység „gyarmati expedíciónak” indult, amit néhány hadihajó és pár ezer ember támogatott, de

a tokiói kormány végül is sürgősen csapatokat kellett menesztenie Sanghajba, hogy a katasztrófának elejét vegye.

Mégis úgy látszik, hogy a Sanghaj körüli harc első szakasza befejezés előtt áll. A japánoknak sikerült csapatokat kihajózni a kínai parton és megvetni lábukat a további haditevékenység számára. A kínai csapatok ma reggel megkezdték az általános visszavonulást az északi és keleti frontokon, de fenntartották Sanghaj körüli állásaikat olyképpen, hogy több mint 30 kilométer hosszú másodvonalakba vonuljanak Liuhu és Nansiang között, a Sanghaj-Nanking vasutvonal mentén. Látszólag a kínaiak nagyobb csapatösszevonásokat eszközölnek Kianguanánál, hogy ellenállhassanak a japánok Yangcsang és Yangsepu felől várható támadásainak. Sokkal súlyosabb fordulatok bekövetkezésének lehetőségét bizonyítja a Távol-Keleten az a híradás, melyet az Exchange Telegraph közöl és amelynek alapján

nankingi kínai körökben komolyan számolnak egy orosz-japán konfliktus, esetleg háború kitörésével. Az a tény ugyanis, hogy a szovjetkormány most már közép-ázsiai légierőjének nagyrészt is Vladivostokba összpontosította, a helyzet rendkívül elmergesedése miatt.

Erre vall az az intézkedés is, melyet Blücher hadseregparancsnok pár nappal ezelőtt adott ki és amely 8 újabb hadtestnek a határra való szállítást eredményezte.

Kína is hadat akar üzeni Japánnak. Mint Nankingból jelentik, kínai politikai körökben is komolyan számolnak egy orosz-japán fegyveres összecsapás lehetőségével. Már is mozgalom indult meg oly irányban, hogy ezt a helyzetet kihasználva minden további nélkül üzenjék meg a háborút Japánnak.

Ennek a tervnek egyelőre Csang-Kai-Sek

mansall szírd és elhatározott ellenzője ugyan, de hogy meddig fog tudni ellenállani az egyre erősödő nyomásnak, azt tudni nem lehet.

Tokióban — amint a Domei iroda közli — valósággal forrponon van az izgalom. A lapok különkiadásokban ismertetik a helyzetet. A látszat az, írja a Daijri Telegraph tudósítója, hogy most már második kérdése sülyedt a kínai konfliktus és az orosz-japán háború lehetősége lépett előtérbe.

Moszkva le akar számolni Japánnal

Sanghaiból jelentik, hogy a Moszkvához intézett japán jegyzék és az arra adott válasz világosan mutatják, hogy a szovjet itt valóban provokatív módszert követ, hogy

a régen előkészített orosz-japán leszámlást keresztül vigye.

Kína komoly biztatásokat kapott, a kimondottan szovjetellenes Csang-Kai-Sek határait erősen veszélyeztetik, küszöbön van a háború megüzenése is.

Ezek a szovjet diplomácia munkájának eredményei és hogy Moszkva mindezeket nem cél nélkül teszi, azt a legközelebbi napok fogják igazolni.

A pánarab kongresszus a Népszövetségnek tiltakozik a zsidó állam ellen

Genf, szeptember 13. A pánarab kongresszus táviratot küldött a Népszövetséghez, mely röviden ismerteti a határozatokat. A pánarab kongresszus tiltakozik Palesztina felosztása ellen, mely az arab hazának alkotórésze. A kongresszus kijelentette, hogy minden lehető eszközzel harcolni fog a zsidó állam ellen, követeli a Balfour-deklaráció felülvizsgálását és olyan nemzetközi állam létesítését, mely biztosítaná a kisebbségek jogait. Végeredményben a kongresszus kimondta, hogy az angol-arab barátság ezektől a megvalósításoktól függ, amelyek a palesztinai békének és nyugalomnak egyetlen lehetséges alapját képezi.

Liceul R. Maria
Liceul P. Ileana
Liceul Com. C.
Liceul Ind. Cluj
Scoală Norm.
Soală Menaj

Liceul Gh. Baritiu
Liceul C. Anghelescu
Liceu Sem. Ped.
Liceul Voev. Mihail
Scoală Norm de Băteți

MARIANUM
Ref. lánygimn.
Ref. fiugimn.
Kath. fiugimn.
Unit fiugimn.

fenti intézetek és elemi iskolák részére az összes előírt

Egyenruhák,
Egyenkötények,
Egyensapkák,
Tornafelszerelések,
Háztartási egyenruhák, valamint
Szájgyógyászati
Legelőbb beszerzési forrása,
Mérték után is csak a közismert

Harisnyák,
Kötöttárak,
Paplanok,
Vásznak,
Stb. stb.

HERCULES BABYHAZBAN

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 9.

A négus és a burgosi kormány nem vehetnek részt a Népszövetség ülésén

Megnyílt a Népszövetség szeptemberi ülészaka

Genf, szeptember 14. Délelőtt 11 órakor nyílt meg a Népszövetség őszi ülészaka. A napirenden az igazoló-bizottság megalakulása, az elmék beszéde és az igazoló-bizottság jelentése szerepel. Felvetődhetik az ülésen az a kérdés, hogy Abesszinia tagja-e, vagy sem a Népszövetségnek. A négus a kedvezőtlen határozat elhárítására nem küldi el delegátusát, de levélben magyarázza ki távolmaradását. Lehetséges, hogy ez a levél is vitákra fog alkalmat adni, melyek végetvetnek a jelenlegi tisztázatlan helyzetnek és megkönnyítik Olaszország visszatérését a Népszövetségbe. Ugyancsak heves viták várhatóak a spanyol kérdésben, a földközítengeri helyzetben és a távolkeleti konfliktus ügyében. Az ülésen Negrin, a valenciai kormány miniszterelnöke elnököl.

Ujabb genfi jelentés szerint a népszövetségi közgyűlés 18-ik ülészaka 54 állam delegátusainak jelenlétében vette kezdetét. Az ülést 11.25 órakor Negrin spanyol külügyminiszter nyitotta meg.

Egyébként az összes résztvevők levelet kaptak a „spanyol hazafiak” csoportjától, amely tiltakozik Negrin jelenléte ellen, akik a spanyolországi terrorizmus felbujtóinak neveznek.

A közgyűlés kijelölte a mandátum-igazolóbizottság tagjait, amely majdnem ki-

zárólag jogászokból áll. Mialatt ez a bizottság visszavonult, az igazolási munkálatok megejtése végett, a közgyűlés elnöke elmondotta megnyitó beszédét.

Genf, szeptember 14. Abesszinia részvételét részletesen nem tárgyalta az igazoló bizottság. A volt négus nem képvisel senki Genfben és a kérdésben sem intézett a Népszövetséghez. Ezzel szemben határozott Alba hercege, a gurgosi kormány küldöttjének kérése fölött, amelyet ez a felkelő kormány részéről nyújtott be. A manifesztum tiltakozik az ellen, hogy Spanyolországot a Népszövetségnek Negrin képviselje, aki olyan kormánynak a feje, amely csak az ország egyharmada fölött uralkodik. A bizottság úgy döntött, hogy a manifesztumot nem lehet elfogadni, minthogy Negrin Spanyolország törvényes kormányának a képviselője.

Ma délután érkeznek Kolozsvárra a kisantant autóversenyének résztvevői. Cseh-szlovákia, Jugoszlávia és Románia autósport-vezetői kisantant autóverseny rendezését határozták el, amelynek utvonala Prága-Bucuresti-Belgrád. A kisantant autó- és motorkerékpárverseny résztvevői szeptember 12-én indultak el Prágából és Halmi érintésével ma, kedden délután fél 2 órai kezdettel érkeznek Kolozsvárra. Az érkezési hely az Automobil Club Regina Maria uccai székháza.

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713/929.
10. Telefon: 8-61.
Havonta 110, negyve 600, egész évre 1100, egész évre 12, egész év detések díjazás KEELET” a transzsidóság egyetlen ja. Cikkünk után forrás megjelölése

A félelmet

Mialatt a Kol N... fel a világ összes z... felhők tornyosuln... az emberiség jövőj... Ez a nap nemcsak... dásaiban jelenti a... döntés, végzetes fo... embeiség sorában... Ezen a napon — ne... zete folytán — ne... nokaiban fohászko... nével vívódó zsidó... riség lelkét féle... békéje nem fogot... mint most, abba... amely éppen Jom... a békéért aggódó... befűsége.
Nyon és Genf... tye, amelyekről se... natban, hogy béke... világra. A diploma... ideje lejárt. A fe... sággal merednek a... tőr választokat, m... kat. Fenyítés'e fe... cikéknak a leveg... lin felől és nem le... ban következik be... mely lángbabo'ith... lyik pillanatban es... két oldalról fogja... és a pirenneusi fé...
A döntés ó'ái e... ember szív. Fél... minden embe', m... ijesztő kérdőjel ag... mit hoz a holnap?... Ha igaz az, ami... jósolt egy ang... hogy 1937 a dönté... fölött, ugy ezek a... a huszonnegy óra... nak szava és gesz... a világ so'sa, elh... véres vagy vértel... hatja meg az évek... és feszültség szá...
Ez a Jom Kippu... hanem az egész... Mintha búvós e'á... lónös módon éppe... össze minden, an... Holnap ér véget... a legveszélyesebb... lentő Földközi t... kezdődött meg... efejú és döntő je... demleges tárgyak... kezeltre az állam... mint félelmetes o... a béke és haladá... mus és szabadság...
Az események... zsufolt tömegé... háború kérdése, ... ott hanyódik. A... legrosszabb... ez: Ma, e'ev Jor... dög napjának elő... közgyűlésének na... és holnap, amiko... templomokban és... desik mellüket, ... képviselői a zsid...
Uyen Jom Kippu... nak. Ezen a na... zsidó sziv verése... telődésnapján, ... csak az egyén... minden eddiginél... látra, a számadá... sors, a nép sor... vetése szőlit m... részén is él a fé...
Mialatt Genf... palotájában a ha... mondani vélemé... lyos szavukat a... jövőjéről — min... emlékezni fog a... tótt e nagy pill... zekd világ elhat... amit elmulasztot... honét, a zsidó